

Adrian Pinteau este, fără îndoială, una dintre personalitățile artistice (la fel de bine s-ar putea spune: unul dintre personajele) cele mai fermecătoare și mai contradictorii ale generației sale. E un actor talentat (perfect stăpân, în același timp, pe *tehnica* meseriei), multilateral și carismatic, un profesor adorat de studenții săi, un scriitor deloc lipsit de succes, un cântăreț exersat și sensibil; și este, mai presus de toate, un om inteligent și cultivat (pasăre, iertat să-mi fie, cam rară printre "slujitorii Thaliei" din spațiul carpato-danubiano-etc.), un om care gândește (iar nu se preface...), care e capabil, într-o discuție, să-și exprime limpede și plastic ideile (și chiar are idei...) și (iarăși un lucru rar) să polemizeze cu eleganță și înflăcărare, nu cu grosolanie și fanatism. Din păcate, Adrian Pinteau are, de mai multă vreme, un dușman neîmpăcat, perfid, care îl "luxează" mai abitir decât reușesc să o facă, unindu-și forțele, douăzeci de buni colegi la un loc. Dușmanul se numește Adrian Pinteau. El îl împinge pe acest admirabil artist să renunțe la sau să iasă fără preaviz din roluri și spectacole care i-ar consolida faima și autoritatea, să abandoneze proiecte de anvergură, ori, dimpotrivă, să intre în felurite întreprinderi sortite inexorabil falimentului. Una dintre erorile constante către care îl îndeamnă pe Adrian Pinteau *alter-ego*-ul său fatal este regia.

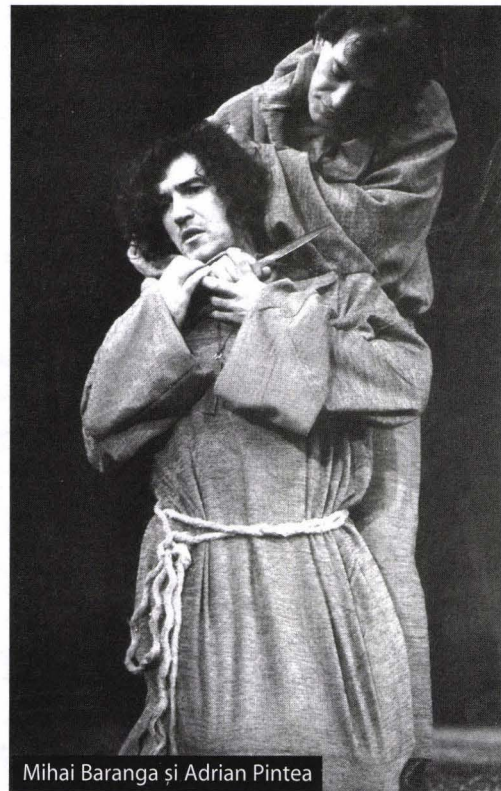
Nu vreau să redeschid aici o veche și, în fond, superfluă polemică pe tema dreptului actorului de teatru de a practica regia; fapt este doar – viața ne-a demonstrat-o – că directorii de scenă din această categorie dau, proporțional, mai multe rebuturi decât aceia cu patalama, mai ales (atenție!) atunci când joacă ei înșiși în spectacolele pe care le regizează. Firește că există, îndeosebi în lumea largă, actori-regizori care se descurcă onorabil în ambele ipostaze; primele nume ce-mi vin în minte sunt Laurence Olivier și Orson Welles – deși, e drept, și lor le-au "ieșit" încercările nu atât în teatru cât în film. Există însă, ba chiar în număr mult mai mare, actori excepționali care nu au ținut morțiș (sau au renunțat după o tentativă-două) să se afle concomitent pe scenă și în culise și cărora publicul, criticii și istoria teatrului nu le-au purtat, pentru asta, un respect mai mic. Dimpotrivă.

După câteva "eseuri" nefericite sau, în cel mai bun caz, nesemnificative, concretizate în special cu studenții, la

Dușmanul lui Adrian Pinteau

THOMAS À BECKET de Jean Anouilh. Traducerea: Dana Crivăț ● TEATRUL "BULANDRA" ● Data reprezentației: 4 decembrie 1999 ● Regia și ilustrația muzicală: Adrian Pinteau ● Decorul: Mihai Mădescu ● Costumele: Nina Brumușilă ● Distribuția: Adrian Pinteau (Thomas Becket), Marius Chivu (Regele Henric al II-lea), Irina Petrescu (Regina-mamă), Gabriela Codrea/Alina Berzunțeanu (Regina tânără), Alina Berzunțeanu/Gabriela Codrea (Gwendoline), Doru Ana (Episcopul Folliot), Șerban Pavlu (Episcopul de Oxford, Baron 2), Ion Cocieru (Arhiepiscopul), Vitalie Lupașcu (Episcopul de York, Baron 1), Lia Bugnar (Saxona, Franțuzoaica), Mihai Baranga (Bărbatul saxon, Călugărul, Guillaume), Andrei Aradits (Ludovic, regele Franței), Valentin Popescu (Papa), Gheorghe Ifrim (Cardinalul); în alte roluri: Daniel Popa, Vlad Herghelegiu, Robert Ursache, Florin Cosmulescu, Viorel Stoiciu, Mihai Dănilă, Florin Sasu, Valentin Mârșu.

"Casandra" (în mod straniu, spectacolele montate în englezește, la defunctul Teatru Român-American, erau, cumva, mai aproape de ceea ce ar fi trebuit să fie), inamicul personal l-a convins pe Adrian Pinteau să-și asume direcția de scenă, la Teatrul "Bulandra", a unei piese cvasi-legendare, dintr-un anume punct de vedere: Becket de Jean Anouilh. (Paranteză: de ce oare, în caietul-program – frumos și documentat, dar conținând, în traduceri, câteva calcuri lingvistice fioroase –, precum și pe invitația la premieră, titlul apare în forma "Thomas À Becket", neîntâlnită, de mine cel puțin, în nici una dintre lucrările de referință pe care le-am consultat? O fi un "schepsis" ce scapă muritorilor obișnuiți.) Legendară a devenit această piesă – scrisă în 1959, în plină maturitate a autorului, născut în 1910 și mort în 1987 – nu pe scenă, ci pe ecran, unde, în 1964, au jucat-o doi actori fabuloși pe nume Peter O'Toole (Henric) și Richard Burton (Becket). Cum ar fi fost ei pe scenă nu e foarte ușor de ghicit; probabil, nu mai rău. Pe ecran au fost însă copleșitori, condamnând de atunci, implicit, orice altă abordare a textului la o comparație greu de susținut. Ceea ce nu înseamnă că provocarea nu a fost primită; la noi, cel mai recent i-a răspuns Alexandru Repan, într-un spectacol modest, dar nu dezagreabil, la "Nottara", cu George Alexandru /Marius Stănescu (Henric) și Rareș

Mihai Baranga și Adrian Pinteau

foto: Costin Nae & Remus Agatinei

Stoica (Becket). La "Bulandra", din câte știu, rolul regelui urma să fie jucat, inițial, de Mihai Constantin; ar fi fost, desigur, altceva, nu numai pentru că Mihai Constantin are, dacă nu și altele, oricum experiență în plus față de studentul Marius Chivu, ci și pentru că el, tocmai din acest motiv, ar fi fost capabil să-l oblige pe regizorul-interpret al rolului titular să-și

supravegheze mai strict și să-și "ridice" propria contribuție actoricească la nivelul pe care piesa îl permite, ba chiar îl oferă. Așa, am văzut un spectacol "corect", adică în care luminile se aprindeau și se stingeau la vreme, iar actorii intrau și ieșeau când trebuia (deși soluția cu înregistrarea cântecului lui Gwendoline și emiterea lui din difuzorul din stânga sus, în timp ce actrița stă în dreapta jos e curat rizibilă), dar în care tulburătoarea poveste a lui Anouilh despre prietenie și datorie, despre

dragostea pentru un om și dragostea pentru Dumnezeu se deapănă monoton și fără relief, agrementată vizual de un decor cu elemente de șoc (uriașa armură cabalină, Christul coborînd răstignit din podul scenei), aflate la un milimetru de kitsch. Este de apreciat, desigur, munca (enormă, presupun) desfășurată de tânărul Marius Chivu; de asemenea și contribuția celorlalți interpreți, deși nimeni nu arată din cale-afară de "implicat" (adică, de convins), iar coexistența a cel puțin patru soiuri

diferite de dicțiune este greu suportabilă ("E un dușman", zice careva, cu i scurt. "Un dușman?!", îi replică altcineva, cu j viguros. Ș.a.m.d.). Îl eosebit de implicat nu pare, de altfel, nici regizorul însuși, care parcurge scena cu grație dezinvoltă, dar cu foarte puțină pășare față de conflictul în sine. Să fi încercat astfel actorul Adrian Pintea să-și pedepsească, măcar un pic, dușmanul regizor cu același nume?

Alice Georgescu

O felie din viața care a fost

STELE ÎN LUMINA DIMINEȚII de Alexandr Galin. Traducerea și adaptarea: Lia Crișan și Tudor Steriade ● TEATRUL ODEON ● Data reprezentației: 3 și 4 decembrie 1999 ● Regia: Gelu Colceag ● Scenografia: Liliana Cenean, Ștefan Caragiu ● Distribuția: Crina Mureșan (Maria), Adriana Trandafir/Valeria Sitaru (Anna), Camelia Maxim/Carmen Tănase (Lora), Iuliana Ciugulea/Elvira Deatcu (Klara), Șerban Ionescu/Ionel Mihăilescu (Alexandr), Dorina Lazăr/Oana Ștefănescu (Valentina), Ioan Batiș/Mihai Danu (Nikolai).

invitați să se identifice cu personajele pe baza unui suspect proces sentimental, în afara gândirii și în răspăr cu standardele morale general acceptate. O viziune minor romantică, punând în contrast "puritatea păcătosului" cu dogmatismul moralei oficiale, asigură cota de melodramă necesară succesului sigur la publicul larg și disprețului elitar. Este în același timp una dintre acele piese în care elementele concrete permit decolarea spre zonele poetice ale teatralității, unde semnificațiile tran-

În buna tradiție a dramaturgiei sovietice, *Stele...* este una dintre acele piese care ar putea lesne justifica toate revoltele împotriva teatru-

lui naturalist, mulțumit să reproducă o "felie de viață": situații concrete cunoscute, cu victime și vinovații dinainte stabilite. Spectatorii sunt

Crina Mureșan și Mihai Danu

Foto: Mihai Mureșleanu